

UCHWAŁA

Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP XI kadencji
z dnia 26 września 2024 r.

Członkowie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej uchwalają co następuje:

1. Dziękujemy Pani Marszałek za wyrażone nam zaufanie poprzez powołanie nas w skład organu doradczego, jakim jest Polonijna Rada Konsultacyjna.
2. Wznowienie i powołanie Polonijnej Rady Konsultacyjnej w obecnej kadencji Senatu RP przyjmujemy z wdzięcznością i z nadzieją, jako pierwszy krok w realizacji rzeczywistej opieki Senatu nad Polonią i Polakami za granicą.
3. Pragniemy podkreślić, że ogromna większość środowisk polonijnych zdecydowanie wypowiada się za przywróceniem rzeczywistej opieki Senatu RP nad Polonią, w tym również w zakresie rozdziału środków na wsparcie działalności polonijnej.
4. Wyrażamy zadowolenie z przywrócenia Senatowi RP roli dysponenta środków na wsparcie działalności polonijnej. Żywimy nadzieję, że stosunkowo niewielkie środki przeznaczone na to w tym roku, zostaną znacznie powiększone w roku przyszłym.
5. Popieramy kierunki i priorytety wsparcia działalności polonijnej przez Senat RP przedstawione przez Roberta Tyszkiewicza, Koordynatora ds. Polonii i Polaków za Granicą.
6. Aktywizacja młodzieży polonijnej jest sprawą priorytetową dla Polonii na całym świecie, dlatego postulujemy zorganizowanie w 2025 r. ogólnoswiatowego spotkania integracyjnego młodzieży polonijnej oraz centralne zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych dla tego przedsięwzięcia.
7. Pragniemy podkreślić, że społeczności polonijne na całym świecie współpracują z polskimi placówkami dyplomatycznymi organizującymi wybory za granicą, a ich członkowie zasiadają w komisjach wyborczych. Dla usprawnienia przebiegu przyszłych wyborów apelujemy o dalszy, obustronny rozwój tej współpracy, o znaczne zwiększenie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych liczby komisji wyborczych oraz rozpoczęcie przygotowań do organizacji wyborów jak najwcześniej.
8. Poza granicami Polski pozostaje jedna trzecia narodu polskiego, w tym kilka milionów polskich obywateli, którzy wykazują obywatelską aktywność zarówno w czasie wyborów, jak i w wielu akcjach pomocowych. Obecny stan prawny w tym zakresie nie jest korzystny dla Polski, nie odzwierciedla też oczekiwań obywateli polskich za granicą i wymaga wielu zmian legislacyjnych. W związku z tym postulujemy podjęcie prac legislacyjnych przez polskie organy władzy, posiadające inicjatywę ustawodawczą, w następujących sprawach
  - Przywrócenia wyborów korespondencyjnych za granicą dla dania szansy wszystkim obywatelom Polski za granicą do głosowania w wyborach.

Domagamy się niezwłocznego wycofania ustawy w tej sprawie z Trybunału Konstytucyjnego i oczekujemy wprowadzenia jej w życie.

- Ustanowienie odrębnego okręgu wyborczego dla obywateli polskich mieszkających za granicą, na co argumentem jest 620 tysięcy oddanych głosów w ostatnich wyborach.
  - Nowelizacja ustawy o obywatelstwie, w części dotyczącej Polaków mieszkających za granicą.
  - Przygotowanie kompleksowej „Ustawy o Polonii i Polakach zamieszkałych za granicą”.
  - Przygotowanie zapisu o Polonii w Konstytucji RP, odpowiadającego randze i liczebności Polonii oraz jej znaczeniu dla Polski.
9. Dostrzegamy z troską dramatyczne opóźnienia w tegorocznym rozdziale środków wsparcia dla Polonii, spowodowane przekazywaniem środków z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Wiele imprez organizatorzy musieli odwołać. Oczekujemy niezwłocznego działań polskich władz w tej sprawie.
  10. Rozproszenie wsparcia dla Polonii po wielu ministerstwach i instytucjach nie sprzyja właściwemu i całościowemu osiągnięciu celu. Apelujemy do wszystkich instytucji ogłaszających konkursy na wsparcie działalności polonijnej o ich rozstrzygnięcie na początku roku oraz sprawne przeprowadzanie formalności związanych z podpisywaniem umów. Dla wielu projektów polonijnych niezwykle ważne jest strukturalne wsparcie wieloletnie, a przynajmniej dwuletnie, zapewniające ciągłość ich działania.
  11. Apelujemy o pełną przejrzystość przyznawania środków finansowych dla Polaków za granicą.
  12. Uważamy, że konieczna jest zmiana w systemie występowania o środki polonijne, szczególnie w sposobie określania relacji między operatorem a polonijnym wnioskodawcą oraz wprowadzenia obowiązku kontaktu i dokładnego informowania autorów projektów (wnioskodawców) przez operatora.
  13. Z zadowoleniem i nadzieją przyjmujemy zarys programu wsparcia dla Polonii opracowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, a zaprezentowany przez wiceminister Henrykę Mościcką-Dendys. Pragniemy podkreślić, że wsparcie działalności środowisk polonijnych przez placówki dyplomatyczne uważamy za niezwykle ważne. Zgadzamy się z projektem polityki powrotowej.
  14. Oczekujemy współpracy środowisk polonijnych przeciwko radykalizacji i dezinformacji.
  15. Oczekujemy odpolitycznienia relacji między Polską a Polakami za granicą.
  16. Apelujemy o kontynuowanie szczególnego wsparcia dla Polaków na Ukrainie, dotkniętych rosyjską napaścią zbrojną oraz dla naszych rodaków na Białorusi. Apelujemy również o kontynuowanie działań na rzecz uwolnienia więzionego Andrzeja Poczobuta.

17. Wyrazy wdzięczności kierujemy do wielu środowisk polonijnych, które prowadzą solidarnościowe akcje i zbiórki pieniężne dla dotkniętych powodzią naszych rodaków w Polsce. Jako wyraz naszej solidarności i poparcia, składamy w Kancelarii Senatu RP dobrowolne datki na pomoc dla powodziarzy z prośbą o przekazanie całej kwoty do właściwego centrum pomocy.

Helena Jękosieł
Andżelika Bonyś
Maciej Dobrowo
Krzysztof Lewicki
Małgorzata Kniatkowska
Barbara Wejda
Desia Jermak
Leurival de Araújo Filho
Celine Celine Kereun
Małgorzata Kallewell
Anita Dominisla
Małgorzata P. Bonikowska
Janina Genczy
Zuzanna Jękosieł
Anita